

17. РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

І.В. Ковальчук, канд. екон. наук

Т.В. Сторчова

Національний університет харчових технологій

Серед економічних важелів, за допомогою яких держава впливає на ринкову економіку, важливе місце належить податкам. Податкова система, є потужним інструментом управління економікою.

Починаючи з 2011 року (після прийняття Податкового кодексу) в Україні діє 135 платежів (податків, зборів та ін.). Податкова система України залишається однією з найгірших у світі за ступенем складності побудови, рівнем коруп-

ційності, складності адміністрування. Дисбаланси податкової системи України створюють нерівномірне податкове навантаження та, як результат, призводять до збільшення тіньового сектору економіки. За складністю податкової системи Україна посідає 164 місце в світі. Саме тому ще навесні значна кількість підприємницьких асоціацій та визначних фахівців об'єднала свої зусилля, аби розробити проєкт податкової реформи, яка б стимулювала економіку, була простою і зрозумілою та водночас виконувала завдання наповнення бюджету [2].

Тривала спільна робота, гострі дискусії та вивчення численних альтернатив призвели до вироблення узгодженого документу, який був від імені Міністерства економіки поданий до Кабінету Міністрів. Проте, проєкт урядової податкової реформи, на наш погляд, не є збалансованим і науково обґрунтованим.

Так, запровадження непрямих методів контролю доходів громадян, за умов недосконалої адміністрування та внутрішньої суперечливості закону, фактично означає, можливість суб'єктивного підходу представників фіскальних органів до нарахування суми податку.

Застосування величезних штрафів для підприємств за несвоєчасну виплату заробітної плати є достатньо суперечливою нормою, застосування якої в умовах економічної кризи є загрозовим, і може призвести до погіршення фінансового суб'єктів господарювання.

Задекларовані напрямки зменшення розриву між податковим та бухгалтерським обліком, який і так дуже великий, насправді, призведуть до фактичного збільшення цього розриву. Неоднозначність трактування поняття коригування фінансового результату створить додаткові можливості тиску на бізнес.

Відсутність чітких критеріїв надання податкових преференцій надає створює умови для корупційних зловживань. Крім того, отримання фіскальними органами права перевірки правильності ведення бухгалтерського обліку і, як наслідок, можливо й права регламентації методики ведення бухгалтерського обліку, однозначно не сприятимуть поліпшенню бізнес-клімату в країні та зменшення тиску на підприємства. Податкові перевірки тепер можуть тривати безкінечно. Наразі ж їхній термін обмежений.

Двічі змінені протягом 2014 року норми Податкового кодексу щодо рентних платежів за окремими видами корисних копалин фактично унеможливають визначення бази оподаткування.

Урядовим проєктом передбачено суттєве розширення повноважень податківців щодо перевірок трудового законодавства. Підприємства зобов'язуються повідомляти про кожного взятого на роботу працівника, запроваджено величезну кількість додаткових штрафів за порушення трудового законодавства, які можуть бути стягнені, а можуть і не бути стягнені.

Можливість автоматичного відшкодування ПДВ скорочується. Нарешті, ПДВ фактично стає податком з обороту — обігові кошти вилучаються у підприємств і заморожуються на окремих рахунках. Це вражає до краху будь-який бізнес, що має рентабельність менше 20 % — тобто, в умовах сучасної української економіки, це руйнує кожен бізнес будь-якої галузі.

Жодним чином не вирішуються основні проблеми податкової системи: «податкові ями» для відмивання грошей та надмірне навантаження на фонд оплати праці, що підвищує роль тіньової економіки [1].

Сьогодні економічна ситуація в країні складна. Заморожування попиту на споживчі та інвестиційні товари, недостатня кількість інвестування, втрата робо-

чих місць, відтік грошей з банківської системи — це проблеми та негаразди, причинами яких є не війна, а відсутність реформ та негативні сигнали, які уряд постійно надає економіці.

Отже, вкрай необхідним залишається питання відновлення довіри громадян і бізнесу до влади, запровадження нових, прозорих правил гри, боротьба з корупцією шляхом зменшення впливу корупціонерів на бізнес.

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт газети Комсомольська Правда // Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua>.

2. Податкова система України є однією з найгірших у світі — експерти // за ред. Богдана Костюка; К., - 2014.